

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részére évi 4 korona. Előfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

A ap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Deák F.-u. 2 sz., reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyl. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocksay-tér

intézendők

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyosz. cm.) 20 k., féloldal 10 k., negyed oldal 5 korona. Egyesületi tagok és fél éves hirdetőknél 10%-al, egész éves hirdetőknél 15%-al olcsóbb. A hirdetés díjak előre beiktatandók az egyesület pénztárába. — Apróhirdetés szavonként 5 fillér. — Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve.

A KEZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felölös szerkesztő: **Dr. Ványolós Miklós.**

Közgyűlési meghívó.

Egyesületünk 33-ik évi rendes közgyűlését 1914. évi január hó 25-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg Kolozsvárt az Erdélyi gazdasági egyesület székháza közgyűlési termében (Attila-utca 10. sz. Tisztviselő-telep), melyre az egyesület minden egyes tagját az elnökség tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A titkár évi jelentése.
3. Az 1913. évi zárószámadás.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1914. évi költségvetés előirányzat megállapítása.
6. Indítványok.*
7. Előadást tart Donáth Aladár méhészeti szaktan. a „Költésnyvről és az ellene való védekezésről”.
8. Sorsolás.

Dr. Balázs Ferenc,
főtitkár.

Báró Jósika Gábor,
elnök.

Jegyzet: Az alapszabályok 33. és 34. §§. értelmében amennyiben a rendes időre összehívott közgyűlés a tagok részvétlensége miatt az összes vagy egyes tárgyak fölött nem lenne határozatképes a nyolc nap mulva tartandó újabb közgyűlés, a tagok számára való tekintet nélkül határoz.

* Indítványok a közgyűlés e ött 8 nappal az alapszabályok 31. §. értelmében az elnökséghez benyújtandók.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület költségvetési előirányzata 1914-ik évre.

— 186 —

Fedezet		1913	1914	Szükséglet		1913	1914
1	Tagdíjhátralékból	500	400	I. Személyi járandóságok:			
2	Méhtelep jövedelméből (u. m. méz és raj)	400	400	1	Lapkiadó évi tiszteletdíja	150	150
3	Tagságdíjakból 1914. évre	1000	1400	2	Méhész évi fizetése	1000	1000
4	Hirdetési díjhátralék	—	50	3	T. V. jutalmazására	1250	1250
5	Hirdetési díj 1914. évre	100	100	II. Dologi kiadások:			
6	Kaptár készítésből	1000	1000	4	Igazgató-alelnök	50	50
7	F. M.-tól 3 időszakos tanfolyam 20-20 hallgató részére a napi 3 korona ellátmánnyal	4320	3240	5	Főtitkár	200	200
8	Három időszakos tanfolyamon elhasznált deszkaanyag költségeire, eszközökre stb.	1500	1500	6	Szerkesztő	150	150
9	Három időszakos tanfolyam ellenőrzési díjában	400	600	7	Péntármok	150	150
10	Méhész fizetésében, ki egyszersmind a tanfolyamon a kaptár- és átmeneti kasok készítését tanítja	1000	1000	8	Méhészeti Közlöny nyomása	1200	1200
11	Egyéb, előre nem látott bevételekből	—	200	9	Postadíjakra Méh. Közl. stb.	300	300
				10	Adó-, biztosítási- és kéménysepr. díj	220	50
				11	Szaklapokra	250	50
				12	Teleptartás és új befektetés	1000	1000
				13	Kaptár kosárfonás és egyéb eszköz készítéséhez anyag	800	1000
				14	Íródíj	250	300
				15	Vándorgyűlésekre és kiállításokra	500	1500
				16	Utiköltségek	200	300
				17	Tagok segélyezésére	400	100
				18	3 időszakos tanfolyam költségeire	4320	3240
				19	Tanfolyamom felhasznált deszkanyag eszközök stb. költségeire	1500	1500
				20	Tanfolyamok ellenőrzési díjában	400	600
				21	Mesterséges méhlegelők létesítésére	—	300
				22	Előre nem látott vegyes kiadások	1800	1200
					Összes szükséglet	16090	15590
	Összes fedezet	10220	9890				
	Összes szükséglet	16090	15590				
	Fedezetlen hiány	5870	5700				

Báró Jósika Gábor,
elnök.

Kolozsvár, 1913. év nov. 27.

Zsögön R. Mihály,
egyl. pénztárnok.

Sorsolás.

Egyesületünk f. évben is közgyűlésünk alkalmával az alapszabályok 23. §-a értelmében azon tagok között, kik eddigi összes tagdíjartozásaikat befizették, bizonyos mennyiségű méhterméket, méhészeti eszközt stb. sorsol ki. A kisorsolás eredményéről a tagok a Közlöny útján lesznek értesítve. Ez alkalommal is felkérjük tagjainkat szíveskedjenek *saját érdekében tagdíjhátralékukat ez év végéig befizetni*, hogy a sorsolásban részt vehessenek.

Kisorsoltatik:

- 4 drb. országos méretű kaptár (4 nyeremény).
- 10 kilogr. pergetet! méz (10 nyeremény)
- 2 kilogr. mülép (tetszésszerű méret) (2 nyeremény).
- 10 drb. „Méz apológiája“ (10 nyeremény).
- 20 drb. „Erdély méhészetének története“ c. könyv (20 nyer).

Tisztelettel felkérjük azon tagjainkat, kiknek tagságuk ez év végével lejár, szíveskedjenek a kiadóhivatalt december hó végéig egy levelezőlapon értesíteni, mert ellenkező esetben a következő 3 évre is rendes tagnak fognak tekinteni.

Decemberi teendők.

A téli nyugalom megóvása, a téli napfény káros hatása, különféle teendők és ismereteink gyarmpitása.

A tél durva keze letépte a mezők minden poézisét . . . Virág nincs sehol, — s ki tudja, mikor lesz még? . . .

Mintha az egész táj bus temető volna: gyászfátyolként fölötté az őszi köd lebeg.

Homályos gözkövéen nem törhet át egyetlen fénysugár; a lombjavesztett fakorona hiába emeli karjait a magasság felé . . .

Az élet csak hideg rideg próza. Furiák lanca csörg az alkotás felett. Minden, minden ami eszményi és szép: a durva rombolás, az anyag martaléka lett? . . . Nem szól a csalogány; a méh pihenni tért.

1. A téli nyugalom megóvása.

Igaz, sokszor nem igaz, hogy ki egész életét munkában töltötte, annak lényé tiszteletet parancsol, nyugalmat érdemel; de ezt az ígét a méheknél érvényre kell juttassuk! A méheknél, hol abszolút nyugalom nincs soha!

Hiszen ha ők gondolkodni is tudnak, (és tudnak!) ki mondja meg, nem támadhat-e parányi agyvelejűnkben ilyen gondolat: „Ha

a mezők virágait az áldástalan idők, szerzeményünket és nyugalunkat a kapzsi ember gondatlan felületessége teszik tönkre, érdemes-e dolgozni?”

Nem tudom, de annyi bizonyos, hogy a kiszarolt és szűk eleséggel betelelt méhek „nem“-mel felelnek, a tavaszig örökre elnémulnak.

De még az elegendő mézzel és himporral betelelt méhcsaládokat is az elmulás veszedelme fenyegeti, ha a méhészt nyugalomukat megóvni nem tudja.

A leggondosabb betelelés után is elengedhetetlen, hogy a családokat télen át is koronkint megfigyeljük és minden olyan okot elhárítsunk, mely a téli nyugalomra zavarólag hatna; mely a jó telelésnek legfontosabb feltétele.

A zaj, dübörgés, kopogás stb. nemcsak a méhek téli nyugalomát zavarja, hanem szervezetükre káros, életükre pedig végzetes hatással is lehet.

Nevezetesen: a méhek a nyugalom zavarásában veszedelmet látnak és a mézet igyekeznek menteni. Mindannyiszor megtöltik mézgyomrukát, többet fogyasztanak; a bélsár is gyorsabban felhalmozódik s a kiürítkezés szüksége idő előtt jelentkezik. Ha kiszállásra alkalmas idő nem kínálkozik, kénytelenek a méhlikásban kiürítkezni. Megfertőzik a levegőt, építményeket, mézet, társaikat és ennek veszedelem, pusztulás a vége.

Ismédlődő és erősebb zajra megbontják a téli fészket, megdarnednek, elvesznek.

Nézzük hát, mik zavarhatják a téli nyugalmat? Zavarhatják az egerek, cickányok, patkányok rágcsálásai, melyek ellen egérfogókkal, csapdákkal kell védekezzünk. Zavarhatják a csirkék, harkályok kopácsolásai, melyeket lövöldözéssel riasztunk el. Zavarhatja az ajtók csapkodása, erős jövés-menés, dübörgés, favágás és bárminő zaj, mit a telelőhely környékén felidéznek.

2. *A téli napfény káros hatása.*

Éppen ilyen káros a téli napfénynek a méhlikásba való behatolása, mely kicsalja a méheket és azok dermedten hullanak le. Hideg és verőfényes napokon helyezünk a kijáróra deszkalapot, vagy az egész méhes elejét terítsük le ponyvával. Jó szolgálatot teszen, ha a méhes leereszthető deszkaellenzővel, vagy függönnyel van ellátva.

3. *Különféte teendők.*

Az igazi méhészt hasonló az ő méheihez: nyugalmat nem ismerve soha! A hosszú téli estéken ócska kaptárait, eszközeit javíttatja, új kaptárat, kereteket csinál, viaszat olvaszt, mülépet önt: készül a következő évre!

4. Ismereteink gyarapítása.

De ez még mind nem elég! A bölcs természet — én azt hiszem, -- minden emberbe beleoltotta a tökéletességre való vágyódást! Igyekezzünk ismereteinket gondosan megválasztott szaklapok és könyvek olvasgatásával is bővíteni. *Donáth Aladár.*

Ujmódi méhészkedés.

Annyi sokféle földicsért méhkaptár és hozzá épen annyi különféle méhészkedési eljárás van a kaptárfeltalálók által megírva azért, hogy mentől nagyobb mézhozamot nyerjen a piciny méhek szorgalmas munkája által a méhész, hogy bőven lehet válogatni.

Hiszen a méhész „öngyilkosságot követ el, ha nem tesz egy kísérletet az amerikai „Uj kaptárral“, olvasom a Méhészeti Közlönyünk hirdetési rovatában.

Ugyancsak a Méhészeti Közlöny f. évi novemberi számában még ennél is jobb „a mélyfekvő kaptár“; de csak úgy válik be, hogy „előbb kupkással méhészkedjünk, azután kis kaptárral is, végül nagy kaptárokkal, illetve egyszerre mind a hárommal, mert utóbbinak állandó üzembentartása végett a két előbbire nagy szükség van“, — írja V. V. méhész.

Egy másik helyen szintén V. V. méhész tollából ezeket olvassuk:

„A nagy kaptár rajzásra — szaporításra — nem való, ott van e célra a kupkas, ennél jobbat míg a világ fennáll a méhészek e célra kitalálni nem fognak; a nagy kaptár lépkészlet nélkül nem adja meg a tőle várt nagy mézhozamot, léptermelésre és méztermelésre egyszerre berendezni nem lehet s a lépet különben is nehezen építik benne a méhek; e hiányának pótlására rendelkezésünkre áll a kiskeretű kaptár, mely alkalmas időben valósággal gyártja a lépéket,“

Ime! a fent idézett sorok készítetnek az ujmódi méhészkedés leírására.

Ha az igen tisztelt méhésztárs arra buzdít, hogy kupkással és az ő mélyfekvő kaptárával méhészkedjünk, még helyesnek tartanám az eljárását, mivel pedig a nagy kaptár mellé a kicsit is odabigyeszti, nem látok semmi előnyt az új méhészeti eljárásában, sőt inkább hátrányosnak tartom azért, mert a toldott-foldott munkának sohasem voltam s ma se vagyok híve.

Az idézett sorok csak toldott-foldott munkát eredményeznek, mert a kiskaptárral lépet épített a nagykaptár részére. Tehát a műlépet a kiskaptár keretébe be kell ragasztani, hogy a méhikék építsék ki. Mikor kiépítették, vágjuk ki és ragasszuk a nagykaptár keretébe; de ez nem tölti ki a keretet, egy másikkal kipótolom az

üres tért, amit a méhek ragasszanak össze, ha nekik tetszik; ha nem pótolom ki, akkor a méhek építsék ki.

No, kérem szépen, itt a toldott-foldott munka! Még a csizmadia is restel régiből ujat készíteni, azt hiszem, a méhek sem szívesen dolgoznak vele. A V. V. méhésztárs eljárását helyeselném akkor, ha azt ajánlaná, hogy méhészkedjünk kupkasokkal és az ő mélyfekvő kaptárával, amelyek összeköttetéseiül használjunk gyámolókat, mint a kásos-méhészetről átmenetelt a kaptáros-méhészkedésre.

És most lássuk az ujmódi méhészkedést, melyet nem én találtam föl. Régen föl találták a gyakorlati méhészek, de oly időket élünk, hogy kényszerítve érzem magam, hogy a közfigyelmet reáirányítsam.

Az ujmódi méhészkedés abban áll, hogy méhészkedjünk kupkasokkal, gyámokkal és kaptárokkal következőleg:

A gyámol keretei legyenek egyméretűek a kaptárával. Amely kupkasoktól nem akarunk természetes rajt kapni, azokat tegyük gyámolókra. A gyámol kereteit lássuk el műléppel. Mikor a család kiépítette a műlépes kereteket, egy másik méhcsalád anyjával petéztessük be; mikor ez is megvan, akkor a fiasításos kereteket tegyük abba a kaptárba, amelyekkel mézertetni akarunk. Így ennek bogarai megszorodván, a kellő időben sok mézet képes gyűjteni.

Szóval: a praktikus méhész az egyik családdal épített, a másikkal petéztet és a harmadikkal mézet gyűjtet. Nos! lehet-e ennél gyakorlatiasabb méhészkedés úgy a méhállomány szaporítására, mint a mézhozam biztosítására!

Azonban igen sok méhész van, aki a kupkással és gyámollal is igen jövedelmező méhészkedést tud biztosítani magának, s a földmivelő méhészeknek talán épen ez a legmegfelelőbb méhészkedés; kevés költség és biztos jövedelem.

A gyámol használatát nagyon ügyesen bemutatta és előadta a székelyudvarhelyi méhészeti kiállításon 1911-ben ami szeretett főtitkárunk — dr. Balázs Ferenc. Előadását egy csinosan készített, praktikus, alul is, fölül is egyaránt alkalmazható gyámollal szemléltette és tette mindannyiunk közkincsévé.

Ezekután ki-ki méhészkedjék olyan kaptárral, amilyennel tetszik, azonban egy tapasztalt méhésztársam véleményét a kaptárookra ide írom, ki azt mondja: „A nagykaptár olyan, mint a lövétei székelyember nagy gapjutarisznyája, melybe egy darab hideg puliszkát és egy kevés csipősturót beledob egy nagy takaróruhába göngyölgetve és utnak ered vele, verve hátul a sarkát. Aki látja, azt hiszi, mi minden jó ennivaló lehet benne“.

A kiskaptár pedig olyan, mint az uri ember kis kézi táskája, mely tele van rakra minden jó elemozsiával“.

Kinek tetszik válaszon!

Kozma Miklós.

Méhtenyésztés szervezése szövetkezeti alapon.

(Folytatás és vége.)

Ha pedig a község ilyen befásítandó területtel nem rendelkeznék, az utak beültetésére kezdhetünk akciót.

Hassunk oda, hogy a kevésbé értékes eperfa helyett inkább gyümölcsféléket, főleg pedig akácot, hársat, vadgesztenyét, japáni akácot és itt-ott somot ültessenek.

Szóval: minden uttestre más-más mézelőt, hogy ne legyen méhtenyésztésünk léte és a hordás sikere egy vagy két mézelő növény virágzásának és az időjárás szeszélyének teljesen kiszolgáltatva.

Ezen cél érdekében úgy az egyes községek képviselőtestületi gyűlésein, mint egyéb hatóságoknál agitálnunk kell olyan irányban, hogy maga a község, vagy az illető hatóság létesítsen ilyen csemeték termelésére alkalmas faiskolát, vagy a meglévők bővítésére és hasonló üzembevitelére hozzon határozatot; de addig is a magas földmívelésügyi kormánytól minden tavaszon vagy őszön kérelmezze a mézelő csemeték adományozását.

Mivel azonban nem várhatunk mindent csak a kormánytól, községtől és a hatóságoktól, üdvösen cselekszünk, ha magunk is létesítünk kisebb faiskolákat s az utak befásításához csemetékkel is hozzájárulunk.

A cél érdekében egy, vagy több szomszédos község méhészi méhészkört alakítanának és határozatilag kimondanák, hogy a hatóság által kijelölt utak befásítására minden méhészköri tag meghatározott számú mézelőfát tartozik nevelni és az ültetésnél, gondozásnál személyesen közreműködni.

Ha egy nagyobb méhészkör pl. 20—30 tagot számlál, 1—2 korona évi tagdíj befizetésével, már önmaga is szövetkezeti alapon teremtheti meg a mesterséges közös méhlegelőt megfelelő területnek több évre való hasznóbérlésével.

Két-három méhészkör szövetsége már a közös méhlegelőt és méhteletet is megteremtheti, melynek állandó gondozására szakavatott méhészt is alkalmazhat.

Mivel pedig a közös méhlegelő azon célt kell szolgálja, hogy a méhek mennyiben az időjárás alkalmas — állandóan hordhassanak, a terület több táblára oszlanék fel, melynek mindeikében, az elvirágzás sorrendje szerint, másféle mézelők diszlenének, mint ez az alábbi táblázaton látható, cserjékkel szegélyezett utak között.

Március Április	Május	Junius	Julius	Augusztus Szeptember						
hes	P ö s z	M é h e s	m é t e	M é -						
M é - hes	Bihar tátkanaf	Sárga repcé	Szagos jenszter	Fehér here	Berkenye	Phacélia tanaectifolia	Borágó	Fehér csillagfürt	Egynyári tisztésfű	hes
Piros ribizske	Fehér tátkanaf	Lucerna	Illatos bükköny	Pamutkrepin (Évelő)	Berkenye	Évelő sárga- repcé	Biborhere	Takarmány- bükköny	Orvosi pemetefű	Piros galagonya
Méhes	M á l n a	M é h e s	M á l n a	M é h e s						
hes	Kerti- sóska	Baltacim	Szarvas mézkerep	Illatos rezeda	Berkenye	Kerti zsálya	Fehér mézkerep	Búzavirág v. pohánka	Szagos menta	M é -
hes	Illatos ibolya	Gyöngy- virág	Nyul- szapuka	Hússzínű hanga	Berkenye	Fehér mustár	Somkóró v. méhfű	Kigyószisz	Korcskeve v. őszirózsa	M é -
hes	P ö s z	M é h e s	m é t e	hes						

Magától értetődik, hogy a méhlegelő minél nagyobb, eredménye is annál láthatóbb lesz és az egyes táblákban elvirágozott mézelőket vagy magnak hagyjuk meg, vagy azok helyett olyan mézelőket vetünk, melyek még azon évben virágoznak is. Kísérletek után győződünk meg arról is, hogy vidékünkön milyen mézelők diszlenek? Pl. baltacimet csak ott tenyészthetünk sikerrel, ahol meszes a talaj; fehér herét ott, ahol inkább televényes, nedves stb.

Igen természetes, hogy kisebb tömegek munkájától nem várhatjuk azt az eredményt, amit nagyobbak elérhetnek. Egy nagyobb szövetség volna hivatva: a méhészek számaránya szerinti sorrendben közös méhlegelőt szervezni minden községben, a méhek lekenezésének gátat vetni, mézet, viaszot értékesíteni, feldolgozni stb. kérdéseket megoldani. Eppen ezért, szükségesnek tartom az alakuló méhészkörök szövetkezését egyesületünk egisze alatt. Az egyesület, mint vezető, tanácsadó és irányító faktor szaklapjaink között első helyen álló közlönyét az eszme szolgálatára bocsátja.

Szeretettel kérem méhésztársaimat, szóljanak a kérdéshez. vegyenek tevékeny részt a munkában, hiszen ez is az erdélyrési magyarság pozíciójának megerősítését célozza. Kevesen vagyunk, de elegenden arra, hogy összefogva diadalra jussunk. Az évek csapásai, verejtékes munkánk felületes bírálata, mellőzése, a rut érdek mámoros ajkának gáncsvetései munkakedvünket nem vehetik el, mert ami tanítómesterünk a méh: a munka szimboluma!

Sziriusz.

Tájékoztatás!

Hirdetett kaptárom megtekintése végett eddig több méhészt jelent meg nálam, köztük egy Varga László nevezetű Rákospalotáról, aki kifogásolta, hogy a lapban közölt előszó őt a kaptár kezelése felől megtévesztette, mert azt hitte, hogy a kaptárom felülről kezelhető és főképpen a *vándorméhészet* üzésére van megszerkesztve, szerinte másféle kaptárral *nem is érdemes méhészkedni*.

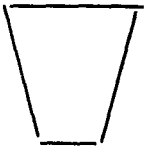
Nevezettnek ez a felfogása mindenesetre a legerősebb elfogultságra vall. Nem akarom a vándorméhészet óriási jelentőségét és létjogosultságát kétségbe vonni, azonban ez Magyarországon még gyermekbölcső korát éli: a méhészek legtöbbször, 98 %-ja nem akar vándorolni, mert *nem ér rá*, helyhez köti hivatala vagy más elfoglaltsága és mert annak sok kellemetlen oldala is van: a vándorméhészet nemcsak időbe, nemcsak *pénzbe*, hanem ezenfelül sok fáradságba és *utánjárásba is kerül*. A méheket vándorlásra elő kell készíteni kocsira, vonatra rakni, személyesen feltügynelni, a

helyszínére leutazni, a méheket lerakni a legelő közelébe, szóval rendet teremteni e kényes miveleteknél, nehogy még a szállítás alatt elpusztuljon maga a tökének legértékesebb része az élő, a munkás méhcsalád, mely nélkül a kinálkozó hasznot meg nem ragadhatjuk, szóval sok olyan ezer aprólékos dolgot és terhet ró a méhész vállaira, amelynek meg kell tudni felelni és amire *rá is kell érn*i s minden az idő, pénz és fáradság nem is hoz mindég biztos eredményt: mert hol lesz a várt haszon, ha véletlenül éppen *a virágzás ideje alatt van a tartós, hosszas, huzamos rossz idő?* — Hiába fáradtunk ilyenkor. — Azt meg csak meg lehet telegramozni, hogy Csákváron, Kisdombgyházán, vagy tudom is én hol, dus legelő, terített asztal várakozik a méhekre a virágok milliárdjaiban, de azt már aligha, hogy az időjárás is kedvező fog lenni.

A fenti okból nem tud a vándorméhészet üzése népszerűvé válni. Nem akarom a vándorméhészet üzését kicsinyelni, ellenkezőleg meg vagyok győződve annak óriási fontosságáról és arról is, hogy ha az egyik esetben nem sikerül, sikerül az a másik esetben és talán a legtöbb esetben. Éppen azért, miután egyes méhészekre fontos lehet ez a kérdés bővebb tájékozásául közlöm a méhészekkel, hogy kaptáram alacsony és hosszú alakjánál fogva a vándorméhészet üzése, illetve a szállításokra kiválóan alkalmas. A keretek benne könnyen megrögzithetők s a méheknek néhány keret kiszedése után meg van adva a hely a rázódástól való menekülésre. Bővebb leírása a szállítási előkészületeknek nem ide tartozik. Ami a kaptár felül, vagy hátul kezelhetőségét illeti, ennek megoldása kaptáramnak alakjánál fogva (mélyen fekvő egysoros kaptár) a lehető legegyszerűbb, Gondoskodtam róla, hogy ez úgy hátul, mint felül egyaránt kezelhető legyen. Nem kellett egyebet tennem, mint a kaptárt egy forgatható, leszerelhető tetővel ellátni, ez azonban a kaptárt 3 koronával megdrágította. Akinek tetszik a nehéz kereteket kiemelheti akár felülről, akár fogóval hátulról, sőt mind a kettőt is megteheti. A kaptár alakján, beosztásán nem kellett egy hajszálnyit sem változtatnom, hogy az felülről is kezelhető legyen. Egy ugyanazon kaptár mindkét féle kezelésre alkalmas. Felállítható zárt méhesben, vagy aki idegenkedik a költséges méhes felállításától, felállíthatja azokat kint a szabadban is. A keretek élei állhatnak a rőpnyilással keresztben, annak irányával merőlegesen, avagy ellenkezőleg azzal párhuzamosan, anélkül, hogy a keretekhez hozzá kellene nyulni. (Hideg berendezés, meleg berendezés.) A legtöbb méhész, mint én magam is, a méhészetre sok időt nem fordíthat, azért a lehető legnagyobb egyszerűségre törekedtem: mindössze 12—20 keret fér el kaptáramban, hogy minél kevesebb kerettel kelljen bajlódni.

Az összes keretek télen nyáron benn maradhatnak, ha jó a

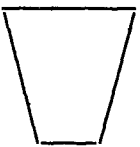
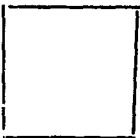
család — ilyen kaptárakban azzá kell csinálni, ha magától nem megy mesterségesen is —, nincs sem kitelelés, sem betelelés; nem kellene papir, szalma, párnák, rongyok és éféle lim-lomok, ezek rendetlenné teszik a méhest és sok időt elrabolnak a gazdájoktól s mégis a méhek állandóan kellemes, jó hőmérsékletben vannak. Azonkívül az egész kaptárt tetszés szerint megszükhithetjük akár egy keretre is és tetszés szerint megbővithetjük keretenként, vagy ahány kerettel egyszerre akarjuk. A hordások alkalmával a fiasítást a legcsekélyebbre korlátozhatjuk, vagy aki ennek ellensége, minden korlátozást mellőzhet. A keretek egy sorban állanak és 3 egyleti fél keretnek felelnek meg, tehát jóval nagyobbak a még a Boczonádi keretnél is és fordított kup alaknak.

A kaptárnak csak a belseje simul a keretek alakjához, külalakja a szokásos kocka alak vagy mondjuk a téglalak és pontosan hézag nélkül egymásmellé és egymásra állíthatók. Minden oldalon, különösen az alján, hol a keret elszűkül vastagon bélelt. Fő törekvésem volt a kaptár egyenletes hőmérsékletének a biztosítása.

téne a biztosítása.

Különösen figyelembe vettem, hogy a méhek a téli időszak kivételével egész éven át ugyszolván kotlanak. Minél nagyobb a keret, minél nagyobb a kaptár annál több petét kell az anyának lerakni, hogy a kaptár megteljen a megfelelő népességgel, minél több a fiasítás, annál több méhnek kell egész éven át odahaza kotlani, hogy a rengeteg fiasítás be ne zámuljon, napról-napra kikeljen. Keretem és kaptárom azt a főcélát szolgálja, hogy minél nagyobb a népessége és minél több benne a fiasítása, ami összesik többnyire a legelő javulásával, annál kevesebb méh maradjon odahaza dajkának.

Tessék egy pillantást vetni egy négyszögletű keretre és az én keretemre. Az én kereteimnél alól félannyi bogár képes alól a folyton beözönlő hidegtől a töltést megoltalmazni, a szükséges meleget fenn tartani. Tehát *több bogár mehet a külső munkára* Az alól is széles keretek tömérdek bogarat tartanak vissza odahaza. Tudjuk jól, hogy a *kijáró méhek, nem pedig az odahaza ülő méhek adják a hasznot.* Kereteim felül azrét is szélesek, mert az anya a felső meleg légrétegben érzi jól magát, ott szeret tartózkodni: kereteimnél a felső részen tág tere nyílik a petézésre,

a törzs könnyen megerősödik. Tapasztalati tény, hogy alsó rőpnyillás mellett a kijáró munkás méhek a lép alsó részein szeretnek tartózkodni, az tehát *inkább tartózkodási, pihenő hely,* ahova az anya csak a melegebb időszak beálltával ereszkedik alá petézni,

az év legnagyobb részében, tehát a lépnek felesleges itt szélesnek lennie. Tapasztalati tény, hogy a méhek legjobban a röpnylástól *felülre és hátulra szeretik a mézet hordani*. Kereteim felső részébe hordhatnak eleget, megvan rá a terük.

Kaptáram *mély fekvő kaptár lévén, hordhatják hátulra is* a méhek a mézet. Ha a kaptárt felülről kezeljük, a keretek kiszedése sokkal könnyebb mint a négyszegletes kereteké, mert keretem lefelé keskenyedik s kevesebb méhet morzsol össze. Az én keretem egyenlitése *a keskeny és széles kereteknek*, tökéletesítése az általam *kipróbált széles, magas nagy kereteknek*.

Ily nagy és súlyos keretnek kiszedése, hátul szintén lehetséges, mert a keretek csak egy sorban állanak. 2–3 soros keretknél a keretek egymáshoz is ragasztódnak, ami a kiemelést már kisebb keretknél is nehezkesebbé teszi. A kernagyságnak és kezelhetőségnek talán a végső határáig, de ezt is öntudatosan tettem, a méhek tenyészkéességének, fejlődésének fokozása szempontjából. Kevés keret, kevesebb munkát ad: nagy ürmérethez kevés keretet csak úgy használunk, ha maga a keret is nagy. Nagy keret, nagy méret hidegíti a kaptárt, tehát a felső légiót, a melegebb részt kell biztosítani az anya és a méhek számára, hogy a nagy ürméretű kaptárnak hátrányos oldala, a hidegség csökkentve legyen. Az alsó hidegebb részt lehetőleg el kell szűkíteni. A meleg felső rész kombinálva a hideg alsó rész keskenyítésével, ha nagy ürméretű a kaptár, a méhek tenyésztését, népesedését csak előnyösen befolyásolja, nem lesz ez oly hátrányos a tenyésztésre, mint az egyenlően széles és magas nagy keretekhez simuló kaptár, melyeknek kereteit a méhek sohasem ölelhetik át oly gyorsan és könnyen, mint a lefelé keskenyedő kereteket s így az alól is széles kaptár tovább is hidegnek marad.

Kaptáram fokozatosan született meg. A 3 soros nagy keretkől a 2 sorosra mentem át. Két sorban nagyobb kereteset próbáltam ki, hogy az ürméret ne változzék, de a magasságát, mely 3 keret sornál, ha a keretek nagyok, túl magas, redukáltam; a 2 soros magas kaptár melegebb a 3 sorosnál, de még mindig hidegnek találtam. A két keret sorosról 1 keretsorosra mentem át, a 2 keret soros kaptár szintén magas és nagy ürterjedelménél fogva hidegnek bizonyult és ami a *legfőbb*, ugy a 3 mint a 2 keret sorosnál a kaptár ürének nagyítása egyszerre 10 keretenként történvén, a légmértéklet hirtelen, a bogarak számával arányban nem álló módon csökkentetett. Az ilyen fészeknagyítást sem az anya, sem a fiasítás, sem a melengető dajkálkodó méhek jó néven nem veszik. Az időjárásnak hidegre fordulása alkalmával észlelhetők különösen ennek hátrányos oldalai.

Nem szakad a kaptár meleg hőmérsékletét tetemes ür meg-

nyílása által mondjuk 10 keret beadása által egyszerre lehüteni. Tul terhes feladat a méheknek a rendelkezésükre álló nagy be- dolgozni s a kellő hőmérsékletet az így megnagyobbodott helyen tartani. Egy soros kereteknél a fészektágítás hátrafelé fokozatosan népesség növekedésével a legarányosabb módon vihető keresztül. 1—3 kerettel nagyítjuk csak a kaptár ürtartalmát és sohasem egyszerre tizzel, de meg ha tizzel növelnök is ezt, a hőmérséklet még sem száll ugy alá, mint a felfelé való tágitásnál ahova a hő alulról egyszerre minden átmenet nélkül felszökken s az alsó tér hidegen marad, az anya kénytelen természeti ösztönénél a felső melegebb részre felhuzódni s az alsó részban csak a melegebb idő beálltával megy le. Legjobb tehát, ha már nagyok és szélesek a keretek és nagy a kaptárnak az ürtartalma az egy keretsor. A széles és magas egy soros keretű kaptáraknál a méhek maguk figyelmeztettek, hogy a nagy keretnek *alul nem szabad szélesnek lennie*. Így született meg kaptárom fokozatosan 1 sorosnak és alól keskeny, felül széles keretűnek. Aki többre is kíváncsi, annak bővebb tájékozást könzvem fog nyújtani.

Nagyvárad, 1913. évi november 26-án.

Vajnovszky Vince.

Méhészeti apróságok.

Közli: Györffi István.

1. *A cukor udómentesítése.* Az Egyesült államok szenátusa új illeték tarifája szerint a cukor adóját 50%-kal leszállította. sőt kilátásba helyezett három olyan évet is, amikor a cukor teljesen illetékmentes lesz. Méhészek, mindamellert nem hiszik, hogy a szabad cukor a mézet olcsóbbá tenné. A méznek, amint mondják, meg van a maga különös zamata és ize s emellert oly könnyen emészthető, hogy azt semmi mással pótolni nem lehet. Éppen ezért, a méz árát, mindig maga a méz fogja meghatározni s semmi más ipari termék arra befolyással nem lehet.

2. *A méz koncentrált étel.* Egyik amerikai lapban a «Farm Journal»-ban a következőket olvashatjuk: «A méz mint táplálék.»

«A méz az összes emberi ételek között a legszárazabb, mert alig tartalmaz 20% vizet. A legdrágább marhahúsban is van legalább 65% víz és még csontra is számítanunk kell. Gyümölcsünknek, használt zöldségeinknek pedig majd 95%-a víz. Ez a körülmény természetesen a méh-tenyésztők erőssége. Hasonlítsuk hát össze a marha húst

a mézzel; egy kilogramm árat véve tekintetbe és azonnal láthatjuk a különbséget a méz javára. Továbbá a mézet hosszú időn át tarthatjuk elraktározva, sőt idővel még javul is, a marhahús órák alatt romlásnak indulhat. Mindezekhez még csak azt kell hozzáadnunk, hogy a méz szinte páratlanul álló előre emésztésre preparált táplálék.»

A méz tehát koncentrált és előre emésztésre kikészített eledel, mely sokkal könnyebben szívódik fel a cukornál. A britt hadseregben a katonáknak jó adag cukrot szoktak adni, mivel a cukor a hússzövetet, az izmokat és a csontokat fejleszti és erősíti. Ha ez igaz a cukorról, sokkal inkább elmondhatjuk ezt a mézről.

3. *A méhészet, mint önálló kenyérkereseti foglalkozás.*

Amerikában is, mint nálunk, a méhészettel inkább javakorabeli emberek foglalkoztak és pedig rendes hivataluk, munkájuk mellett mintegy szórakozásképpen. A munkásosztály ellenben még így sem igen rokonszervez vele. Ujabbán azonban éppen Amerikában (Winchester) lelkes méhészek önálló kenyérkereseti pályává igyekeznek fejleszteni a méhtenyésztést, amely azután fiatal erőket is foglalkoztatna, megélhetési eszközökkel látna el. Egyik közülök, Mr. Rheese, ebben az évben 55 családból 1100 dollár, vagyis átlag számítással 5500 korona értékű mézet termelt ki, amellelt, hogy a családok számát 100-ra felemelte.

4. *A különböző méhfajok erőssége.* A földmivelésügyi osztály egyik Albanyban (N. Y.) megjelent kiadványában W. D. Wright az Egyesült államok egyik legjobb méhésze igen érdekesen értekezik a különböző méhfajok erősségéről. Különösen az európai nem tiszta fajok gyöngeségét hangoztatja, magasztalva ezzel szemben az itáliai faj nagy ellenálló képességét. «Alig képzél -- mondja, -- méhfajt, mely kevesebb hajlandóságot mutatna a betegségre, mint éppen az itáliai. Olyan esztendőben is, amikor egész méhesek pusztulnak ki, a nem tiszta európai fajok, fekete keresztezett méhesaládok által terjesztett járványos betegségekben, a szomszédos méhesek itáliai családjai bő aratást biztosítanak a méhésznek, ellentállva a romboló vésznek. Az egyedüli menekvés így a járványos betegségekeltől az, hogy teljesen itáliai fajt szerezzen magának minden méhész s akkor a pusztító ellenség le van győzve. Törvény útján kellene kötelezővé tenni az itáliai méhfaj egyedüli tenyésztését.»

5. *Méhek biztosítása korcs, beteg fajokkal szemben,*

Svájcban. Néhány évvel ezelőtt a svájci méhészek szövetsége elhatározta, hogy egy biztosítási rendszert léptet életbe, amelyet mintegy 7000 számláló tagjaira nézve kötelezővé tesz, ugyszintén a biztosítási összeg fizetését is, öt fillért minden kas után. Ezzel szemben teljesen szabad kezük van megsemmisíteni, kellő felügyelet és utbaigazítás mellett a gyanus kolóniák korcsult beteg családjait. Az így elpusztított családok és felszerelés 75 százalékát a biztosító intézet azonban szintén megtéríti.

1909 decemberében a kormány magára vállalta a felügyeletet és a beteg telepek megsemmisítését, megszabadítván a lársaságot ennek a terhétől és költségeitől. 1911-ben 105.179 telep volt biztosítva és 114 betegedés következtében mindössze 300 korona kártalanítási kifizetés mutatkozott.

Nálunk, ahol különösen egyes vidékeken a betegségek nagy mértékben pusztítanak az egyes család után járó biztosítási összeg öt fillérnél bizonyosan nagyobb lenne, de következményeiben föltétlenül meghozná a maga üd-
vös gyümölcsét.

6. *Anyasítás füstölővel.* A «Gleanings in bee culture» méhészeti közlönyben igen érdekes és hasznos kísérleti leírások jeentek meg az anyasítás egy újabb módjáról. A méhészek közül többen füst segítségével vezették be az új fiatal vagy már petéző anyákat az anyanélküli kaptárakba s az elért eredmény, melyről beszámolnak, igen biztató. A bemutatáshoz nem dohányt használnak, hanem egy mesterséges fuvóval ellátott kis füstölőt, amely különben is az amerikai méhészek között teljesen ismeretes. Ebből a füstölőből vagy tiz-tizenkét nyomással sűrű füstfelhőbe burkoljuk a levegőt az illető kaptár bejáratánál. Ennek megtörténte után három adag füstöt befujtatunk a bejáratnál és bezárjuk a kaptárt. Tiz-tizenöt másodperc elmúlásával vesszük a fiatal vagy petéző anyát és betaszítjuk a bejáratnál a kaptárba, utána küldve még egy adag füstöt s a kijáratot újra becsukjuk. Mindössze tehát négy nyomás füst kerül be a méhekhez, ami sem az anyákra, sem pedig a dolgozókra nem veszedelmes. Öt-hat perc múlva a kaptárt újra megnyithatjuk, mert szükségtelen hosszabb ideig zárva tartani.

Ez a módszer azonban csak egy teljesen beépített, sűrűn kitöltött kaptárban használható, mert a füstfelleg általma alatt az új anya csak úgy számíthat biztos befogadásra. Ha üres keretek lógnak, akár a felső sorban is,

vagy üres térség van a keretek mögött, a füst vékony rétegekbe szétoszlik és az anya ide-oda röpködve, míg a méhek tömeges csoportjához érkezik, többé nincs védve a füsttől és így áldozatul eshetik.

Amint egy amerikai méhészt írja, ő ezzel a módszerrel 23 esetből 22-szer sikerrel dolgozott s a bevezetett anyák pár nap múlva már zavartalanul petéztek.

7. Álanya és rendes anya ugyanazon kaptárban, ugyanazon időben. Egy igen különös esetről számol be az egyik amerikai méhész, mely szerint egyik kaptárjában egy időben álanya rakta össze-vissza petéit, mialatt az anya rendszeresen végezte szabályos munkáját.

Az eset úgy történt, hogy egy fiasítás nélküli családot fiatal anyával anyásított meg, de az anyát a család nem fogadta el. Így történt, hogy néhány hétig a család anyja nélkül maradt és álanya kezdte meg áldatlan munkáját. Körülbelül augusztus 15. volt, amikor a méhész a helyzetet megismerte és 21-én kísérletképpen egy rendes termékeny anyát eresztett be füstölő segítségével és nagy bámulatára az anyát elfogadták s az azonnal petézni is kezdett. Az álanya azonban, amint rendes körülmények között történni szokott munkáját nem hagyta abba, hanem tovább folytatta. Petézett tovább, több petét rakott egy sejtbe, a sejtek oldalára, tetejére potyogtatva a petéket. Az anya ellenben zavartalanul végezte a maga szabályos, kifogástalan munkáját. A méhész, azután tíz nap múlva az anyát kivette, félvén, nehogy az anarchia elpusztítsa azt is, amennyiben ez esetben a fejletlen abnormitás erősebbnek mutatkozott.

Mi lehetett az oka ennek a különös esetnek? Tulságosan önérzetes lett volna az anya és nem akarta volna mutatni a maga tekintélyét? A hosszú királyné nélküli állapot folytán a méhek mind idős dolgozók voltak. Annyira rosszak lettek volna az állapotok, hogy minden reményt feladtak? Vagy talán oly sok volt a hosszú idő miatt az álanyák száma, hogy tíz nap nem volt elegendő a rend helyreállítására? Mindenesetre igen érdekes megfigetésre váró probléma.

Kiváló faj méhcsaládok, melyek a legnagyobb gyűjtőképességgel bírnak, méhészeti felszereléssel eladó.
Torda, Kemény Farkas-utca 28 **Kovács Márton.**

„Természetesség a méhészetben“

cimű munkám kiadása iránt számosan érdeklődnek, de elegendő megrendelés hiányában, sajnos, kiadni még nem tudtam. Eddig 100 megrendelés jött és ha még legalább 200-at kapok, a kéziratot sajtó alá bocsátom és megjelenés után minden rendelőnek postán fogom elküldeni. *A mű ára 3—4 korona lenne*, melyet a megrendelő utólagosan fizetne.

Mivel a mű megírásánál azon törekvés vezetett, hogy a sok mesterkéltnél, erőltetett fogás és természetellenes kezelés miatt vesztélyben forgó méhtenyésztésünket a méhek hajlamaival és természetével megegyező alapokra fektessem, azt hiszem, joggal számíthatok szeretve tisztelt méhésztársaim támogatására.

Donáth Aladár,
m. kir. méh. szaktan.

TARTALOM: Közgyűlési meghívó. — Sorsolás. — Az Erdélyrészi Méhész Egyesület költségvetési előirányzata 1914-ik évre. — Decem-beri teendők. Donáth Aladár. — Ujmódi méhészkedés. Kozma Miklós. — Méhtenyésztés szervezése szövetkezeti alapon. (Folytatás és vége). Sziriusz. — Tájékoztatás! Vajnovszky Vince. — Méhászeti apróságok. — Novemberi havi megfigyelések Donáth Aladár. — „Természetesség a természetben“. Donáth A

A legjobb mézelőfa a japán akácfa július, augusztusban nyílik, mikor is nem igen van más egyéb és többet nyílik, mint a közönséges akácfa. 1, 2, 3 és 4 évesek darabja 50, 60, 80 és 90 fillér, **százanként feleárban**. Mézelő, sokat nyíló egyben szép diszbokrok darabja 20 fillér, száza 18 korona, sok fajban. —
Krebs Zoltán Szarvas.

November havi

A m. kir. XII. kerületi méhészeti szaktan. vezetése

Sorszám	A mérelen álló méhcsaládok súlyvál- tozásai	Súly- Súly- növe- apa- kedés dás				Méhjárás napjai	A vidék flórájának fontosabb mézelői. A virágzás kezdete és vége	A barome- ter állása
		Kg.	gr.	Kg.	gr.			
1	Országos	—	—	—	700	8 nap	Chrysanthemum 1—15-ig.	Allandó szép
2	Donáth-féle	—	—	—	900		1—9-ig és 17—24-ig.	Szép idő
3	Hungária	—	—	—	500		9—17-ig és 24—30-ig.	Változó
4	Átmeneti	—	—	—	600		—	Eső, hó vagy szél
5	Kupkas	—	—	—	750		—	Sok eső

Kísérjük figyelemmel az időjárást, a méhek téli fogyasztását és A kaptármérleg és hőmérő ne hiányozzék méhesünkből!

Kolozsvár, 1913. november 30-án.

megfigyelések.

alatt álló megfigyelő és kísérleti állomás adatai.

+ Havi közép hőm. — C°-ban		A novemberi időjárás változásai					jegyzetek
A méheknél feltűnő jelenségek, megfigyelések		Szélirány.	Felhőzetes és derült napok	Csapadék és száraz napok	Tünemények: Eső : Harmat ☁ Zivatar ⚡ Jég ▲ Dér U Hó * Zuzmara Z Köd ■		
Várható időjárás		Szélcsend: O.					
3.3	Állandó fagyasztás. Száraz hideg.	1, 2, 4, 7, 8, 12, 17, 19, 20, 22—23-ig. O. 3, 9, 10—12-ig és 15-én Fk. 5, 6, 21, 27— 30-ig. Ek. 14, 15, 25 és 26-án É.	1—16-ig tb. borult. 16—23-ig többnyire derült. 23—30-ig többnyire borult.	9, 10, 11, 14, 15, 16 csapa- dékos napok 1—9-ig és 16—30-ig száraz napok.	9—15. ☁ 9-én 11 mm. 10-én 12 mm. 11-én 7 mm. 14-én 6 mm. 15-én 5 mm. 16-án 6 mm. csapadék. 15—20-ig U 21—27-ig Z 17—30-ig ■ 27-én *	Ne feledjük: a jó teelés titka a téli nyugalom megóvása!	

feljegyzéseinket, tapasztalatainkat lapunkban hozzuk nyilvánosságra.

Donáth Aladár,

méh. szaktan., a megfigyelő állomás vezetője.

Lapunk szenzációs kedvezményei !!

Nem kimélve a rendkívül nagy anyagi áldozatot, sikerült szerződéses viszonyt létesítenünk a 20 év óta fennálló, népszerű és az egész országban elterjedt „Háztartás” Magyar asszonyok Lapja kiadóhivatalával, melynek értelmében lapunk minden olvasója a „Háztartás”-t évt 12 korona előfizetési ár helyett 10 koronáért, félévi 6 korona előfizetési ár helyett 5 koronáért, negyedévi 3 korona előfizetési ár helyett 2 kor. 50 fillérért kapja. — Külön kedvezményét mindazon olvasóink, akik legalább félévre fizetnek elő a „Háztartás”-ra, minden ráfizetés nélkül, ingyen és bérmentve megkapják a „Háztartás” önyvtára” most megjelen husz kötetét. A „Háztartás” mindent felölel, ami az asszonyt érdekeli Divat, Kézimunka, Hasznos tudnivalók, Gyermekszoba, Kertészet, Egészség, Szépség, Falusi Major stb. stb. rovatai megfigyelésre méltó ezernyi tanácsokkal szolgálnak, Konyha rovata pedig rendkívül sok kipróbált ételreceptet tartalmaz. A Kürthy Emilné szerkesztésében kiváló gonddal szerkesztett dustartalmu illusztrált folyóirat havonta háromszor jelenik meg. Ingyenes mutatványszámot kívánatra készséggel küld a „Háztartás” kiadóhivata'a. Budapest, II., Margit körút 5 B.

— Az előfizetések lapunk kiadóhivatalába küldendők.

„Mélyfekvő kaptárain ismertetése”

című méhészeti mű gyakorlott méhészek számára. Előfizetési díj 3 korona.

Mélyfekvő kaptár 30 korona.

Megrendelések intézendők:

Vajnovszky Vincze, Nagyvárad, Halász-utca 41.

Viasz!

Minden mennyiségű gaztiszta méhviaszt vesz

RITZMANN LAJOS

műlépgyáros és kereskedelmi
| méhész Okér, (Bácska.) |